

PÆDAGOGISK GRUNDSYN

Min grundlæggende tilgang til undervisning er: Engagement, inddragelse, god stemning og god energi. Hvis ikke underviseren er engageret, kan man ikke forlange, at de studerende er det. Jeg inddrager de studerende i det omfang, det kan lade sig gøre og tjener et formål, og det er vigtigt, at der er en god stemning. De studerende kan være tilbageholdende med at deltage af skræk for at sige noget forkert, men jeg prøver at overbevise dem om, at der ikke findes nogen, der aldrig siger noget forkert, og at de i øvrigt er her for at lære noget. Der skal også være et vist energiniveau. En forelæsnings eller anden undervisning må ikke være for sløv.

Jeg har ikke en særlig pædagogisk ideologi, men en åben og erfaringsbaseret tilgang. Jeg prøver gerne noget nyt og tilpasser afhængig af, om det virker. Men det er ikke alt, der er afhængig af holdning, ens personlighed spiller også ind, og nogle undervisere er bedre til at få bestemte ting til at virke, mens andre har andre forcer. Jeg presser gerne de studerende i mildt omfang. Eksempelvis klagede en studerende sin nød til mig: "Det er meget svært", og mit svar var "ja, dette er et universitet". Den pågældende klarede sig udmærket til eksamen.

De studerende ændrer sig også over tid. Efter corona har der været nogle årgange, der er mindre hjemmevante, hvad det sociale angår, og det smitter selvfølgelig af på deres måde at være studerende på. Her er min indstilling, at det er vigtigt at tage dem, hvor de er, og herefter uddanne, danne og udfordre dem på bedst mulig måde.

Jeg mener, at jeg har ansvaret for at levere en god undervisning. Hvad der er den bedste, afhænger bl.a. af niveau. For nogle år siden underviste jeg på en masteruddannelse i International Studies, og de studerende her tilkendegav, at underviser ikke behøvede gennemgå pensum, det havde de jo læst. Jurastuderende derimod skal ofte netop skal have gennemgået pensum, og dette gælder endnu mere juraundervisning for ikke-jurister.

I mit syn på undervisning ligger også en skepsis over for begrebet "læring", idet det synes at indeholde en ansvarsforskydning væk fra underviseren og over på dem, der skal lære noget. Det er selvfølgelig oplagt, at de studerende har et ansvar for at lære noget, og at underviseren har et ansvar for at hjælpe dem hermed. Men sådan var det også, før man begyndte at tale om læring.

Mht personlig stil og præferencer er det mit udgangspunkt, at der er noget, de studerende skal vide, og noget de skal kunne. Det er formentlig ret oplagt for jurister at tænke sådan: De studerende skal have en viden, også en paratviden, om fx centrale bestemmelser inden for et område, men hertil kommer, at de skal kunne anvende bestemmelserne på relevant og overbevisende måde i relevant sammenhæng. Det samme gælder dog også for undervisning i retsfilosofi: De studerende skal kende grundlæggende retsfilosofiske problemstillinger, men de skal også kunne anvende dem fx på domme eller på aktuelle spørgsmål, og de skal (helst) kunne bruge deres viden og kunnen til at reflektere over nogle af de mange spørgsmål og dilemmaer, der kan ligge selv i enkle, juridiske problemstillinger.

Jeg er således meget opmærksom på viden og færdigheder og i nogen grad på refleksion. Jeg er derimod skeptisk over for begrebet "kompetencer", der enten ikke adskiller sig fra færdigheder eller, hvis det gør, ikke er velegnet til at udprøves ved en individuel eksamen.

Omkring 2008 deltog jeg i, hvad der formentlig var Nordens første seminar om pædagogik i juraundervisningen. Der kom en bog ud af arrangementet: Juristuddannings faglige og pædagogiske udfordringer, redigeret af Lars Skjold Wilhelmsen og Asbjørn Strandbakken. Gyldendal Norsk Forlag A/S, 2011, med mit bidrag "Skal jurastuderende uddannes til autister?", s. 29-38.

UNDERVISNINGS CV

Når der er tale om traditionelle konfrontationstimer, foregår det typisk således, at jeg præsenterer noget materiale med powerpoints. Herefter snak i grupper, måske 5 minutter. De studerende har som regel fået spørgsmålene på forhånd, og der er flere spørgsmål, end en enkelt gruppe kan besvare. Herefter plenum, hvor de studerende svarer. Det skal bemærkes, at jeg pt. typisk underviser på bacheloruddannelser med ret store hold. Indøvning i grundspørgsmål er derfor vigtig, og der er normalt ikke ressourcer til skriftlig feedback.

Desuden har jeg siden omkring 2008 brugt e-undervisning i vekslende omfang. Jeg har især produceret mange videoklip, hertil lavet multiple choice (mv.) spørgsmål, eksperimenteret med diskussionsforelæsninger og stillede opgaver. Multiple choice-spørgsmål kan være udmærket for de studerende til en test af deres grundlæggende viden på et område, også selvom eksamensformen ikke lægger op til samme form for udprøvning. I forbindelse med og efter coronaen har jeg produceret mange voice overs (de studerende kan se mine præsentationer, som jeg taler henover), og afhængig af niveau bruger jeg sommetider "flipped learning", hvor de studerende ser og hører materialet inden konfrontationstimerne. Jeg har også til mediejuraundervisningen produceret små podcast med fortællinger, der kan fungere som illustrerende appetitvækker til emner. I faget juridisk metode har lavet længere podcast med interview med jurister og erhvervsjurister i forskellige funktioner.

Jeg har løbende undervist både på dansk og engelsk. På engelsk har jeg haft en del fag på universiteter i Danmark. Hertil kommer to fag på universiteter i Kina samt en del kurser for bl.a. dommere i Zambia.

Pt. har jeg kun dansksprogede fag, og for tiden underviser jeg mest på obligatoriske fag på bachelor, herunder på deltid. Dette foregår i mellemstore grupper fra 50-130. Tidligere har jeg også undervist på kandidatuddannelser, hvilket typisk var på hold med 20-30 deltagere. I ph.d.-undervisningen er holdene typisk noget mindre.

Oversigt over universitetsundervisning

- Samfundsfilosofi 1980-ca 1986. Instruktør på hold, ca. 30 studerende, ba. jur.
- Ophavsret ca. 1986-1992. 10 ECTS valgfrit og på daværende tidspunkt nyt kandidatfag, som jeg udviklede. Ca. 30 studerende. Cand.jur.

- Informationsret/medieret ca 1993-1996 og igen 2000-2012. 10 ECTS valgfrit. Cand.jur. Da de studerende var utilfredse med lærebogsmaterialet, skrev jeg i 2003 Presseret, der nu er afløst af to bøger, dels en til æt juridisk brug, Medieretten 2013, dels til brug i undervisningen af ikke-jurister, Mediejura for journalister og andre mediefolk 2016, begge med Søren Sandfeld Jakobsen. Ca. 30 studerende, fra ca. 2010 dog faldende deltagerantal
- Undervisning af politi og local court justices i Zambia, 1998-1999.
- European Human Rights Law. 10 ECTS valgfag. Ca. 30 studerende. Ca. 2002-2012. Cand.jur. Sammen med andre undervisere. Et enkelt semester, efteråret 2009, underviste jeg selv i et tilsvarende kursus på Jilin University, Changchun, Kina, også her ca. 30 studerende.
- Menneskerettigheder og udviklingsbistand. 10 ECTS valgfag, ca. 30 studerende, 2 undervisere. Cand.jur. 2000-2002
- Human Rights and International Relations. 10 ECTS valgfag, cand.jur. og cand.scient.pol. Ca. 30 studerende. 2003-2012. Sammen med underviser fra statskundskab. Et enkelt semester, efteråret 2009, underviste jeg selv i et tilsvarende kursus på Dong Bei Shi Da, Changchun, Jilin, Kina. Også ca. 30 studerende.
- Retten i samfundet. 5 ECTS ba.jur. Forelæsninger 3-400 studerende. Ca. 2006-2010
- Retslære. 5 ECTS ba.jur. Forelæsninger 3-400 studerende. 2000-2013 vekslende med anden underviser. Fra ca. 2006 bestod undervisningen tillige af hold med studenterinstruktører.
- Retsfilosofidelen i 3xRet, dvs. Retshistorie, retsfilosofi og retssociologi, samlet 15 ECTS ba.jur., filosofidelen 5 ECTS. Fra 2014. ca. 150 studerende.
- Mediejura. Cand.public./cand.mag 5 ECTS-studerende i mediejura 5 ECTS. 2010-2011 og igen fra 2015. Ca. 60 studerende
- Mediejura, ba. journalistisk. 5 ECTS. Fra 2015. Ca. 80 studerende.
- Mediejura, ba. medievidenskab. 5 ECTS. Fra 2016. Ca. 100 studerende. Indholdet af de forskellige mediejurahold varierer efter uddannelse.
- Global Law and Justice, 10 ECTS kandidat, master of international studies. Jeg var ansvarlig for og udviklede faget 2011-2014. Cirka 30 studerende.
- Philosophy of International Law. 10 ECTS kandidat, Mater of International Security and Law. 2014-2016. Ca. 60 studerende.
- Teknologi og jura. Udviklede et ny fag sammen med en underviser fra de tekniske videnskaber. Kørte dog kun et semester, da faget var valgfrit og indtil 2023 ikke særlig efterspurgt.
- Juridisk metode i E 22 et fuldt semester, ellers som en blandt flere undervisere.
- Forfatningsret F 23.

FAGANSVARLIG

Jeg er eller har været fagansvarlig for følgende fag:

- Retten i samfundet
- Retslære
- Ophavsret
- Informationsret
- Human Rights and International Relations
- Global Law and Justice
- Juridisk metode
- Diverse mediejurafag
- 3xRet = Retsfilosofi, retshistorie og retssociologi
- Domsanalyse
- Teknologi og jura
- Law & economics, udviklet fra Metode, argumentation og videnskabsteori

PÆDAGOGISKE KURSER

Jeg har, så vidt jeg husker, en gang været på et kort kursus for undervisere. Desuden har jeg været på kursus i forhold til vejledning af især speciale- og ph.d.-studerende.

UNDERVISNINGSMETODER OG EKSAMENSFORMER

Undervisningsmetoder har jeg skrevet om ovenfor, og hvor det har været muligt og passende, har jeg eksperimenteret med både undervisnings- og eksamensformer. Hvad eksamensformer angår, har deltaget i mange forskellige former for eksamen:

- Skriftlige stedprøver. Disse er velegnede til at prøve basal viden og færdigheder. Mindre velegnet til refleksion. Under alle omstændigheder vigtigt med en variation i eksamensformerne.
- Jeg har overvejet egentlige multiple choice-eksamener. Disse ville overflødiggøre rette-arbejdet. Efter min vurdering kan en sådan eksamensform være berettiget på udvalgte områder, men den kan næppe stå alene på et universitetsstudium. Desuden er det efter min vurdering langt bedre at give de studerende en mulighed for at argumentere, også i situationer, hvor der lægges op til ét rigtigt svar. Også her har det betydning, hvorledes der argumenteres.
- Skriftlige hjemmeopgaver. Velegnet til refleksion. Eftersom det er muligt at få hjælp fra andre, kan prøveformen begunstige de studerende med netværk og familie inden for samme akademiske tradition. I en årrække anvendte jeg 48-timers hjemmeeksamen i faget retslære (retsfilosofi) ud fra den opfattelse, at meget få kunne hjælpe de jurastuderende med dette fag.

- Mundtlige prøver med forberedte spørgsmål. Prøveformen er udmærket til indøvning i paratviden, hvilket ikke mindst jurastuderende må have noget af. Problemet med formen er, at den kan lægge op til en afliring af i forvejen indlærte remser. Problemet kan dog imødegås ved, at der under eksaminationen spørges dybere ind til forståelsen af faget.
- Mundtlige prøver på baggrund af opgaver. Dette bruges med held i faget 3xRet (Retshistorie, retsfilosofi og retssociologi). De studerende får både mulighed for refleksion og arbejde med et tema, og de bliver prøvet i paratviden og overblik.
- I faget ophavsret (10 ECTS cand.jur.) forsøgte jeg med individuelle opgaver med forberedelsestid til mundtlig eksamen. Erfaringen var her, at arbejdsindsatsen (for underviseren) ikke stod mål med resultatet.

VEJLEDER

Jeg har ikke oversigt over, hvor mange bachelorprojekter eller kandidatspecialer, jeg har været vejleder for. Men jeg har været vejleder på ba.jur., cand.jur., Master of International Studies og International Studies (AU) plus et par enkelte på sociologi mv., hvortil kommer vejleder for ph.d.-studerende, jeg har typisk løbende én ph.d.studerende.